

မဲခေါင်မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသအတွင်း လူကုန်ကူးမှုပူးပေါင်းတိုက်ဖျက်ရေးဆိုင်ရာ နားလည်မှုစာချုပ်သဘောတူညီချက်

ကမ္ဘောဒီးယားဘုရင့်နိုင်ငံ၊ တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ၊ လာအိုပြည်သူ့ဒီမိုကရက်တစ်သမ္မတနိုင်ငံ၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်၊ ထိုင်းဘုရင့်နိုင်ငံနှင့် ဗီယက်နမ်ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတနိုင်ငံမှ ကျွန်ုပ်တို့အစိုးရ ကိုယ်စားလှယ်များအနေဖြင့်-

- မဲခေါင်ဒေသအတွင်းနှင့် အခြားကမ္ဘာ့နိုင်ငံအနှံ့သို့ ပျံ့နှံ့လျက်ရှိသောလူကုန်ကူးမှုများ၏ ဆိုးကျိုးများအား အထူးစိုးရိမ်လျက်ရှိကြပါကြောင်း၊
- လူသားများအား ကုန်ကူးခြင်း၊ ရောင်းဝယ်ခြင်း၊ ဖြားယောင်းသွေးဆောင်ခြင်း၊ ခေါင်းပုံဖြတ် ခံရစေခြင်းစသော အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးဆုံးရှုံးစေမှုများကို လုံးဝဥသည့် လက်ခံနိုင်ခြင်း မရှိသည်ကို အခိုင်အမာထုတ်ဖော်ကြပါကြောင်း၊
- ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု၊ ပညာသင်ကြားနိုင်သည့် အခွင့်အလမ်းနည်းပါးမှု၊ အခွင့်အရေးတန်းတူ မရရှိမှုစသည်တို့သည် လူတို့အား လူကုန်ကူးမှုခံရစေရန် ပိုမိုလွယ်ကူအောင် ဖန်တီးပေး နိုင်သည်ကို အသိအမှတ်ပြုကြပါကြောင်း၊
- လုပ်အားခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်း၊ လိင်မှုဆိုင်ရာ ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းလုပ်ငန်းများ တိုးတက်ဖြစ်ပွား လာမှုနှင့်လူကုန်ကူးမှုတို့အကြား ဆက်စပ်မှုရှိကြောင်းကို ထပ်လောင်း၍ အသိအမှတ်ပြုကြ ပါကြောင်း၊
- လိင်၊ အသက်အရွယ်၊ လူမျိုး၊ တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုနှင့် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများအကြား အဆင့်အတန်းခွဲခြားသောသဘောထား၊ အလေ့အကျင့်များ၊ မူဝါဒများကြောင့်လူကုန်ကူးမှု ပိုမိုဖြစ်ပွားနေသည်ကို သတိပြုမိကြပါကြောင်း၊
- ကလေးသူငယ်နှင့်အမျိုးသမီးများသည် လူကုန်ကူးခြင်းခံရသူ သားကောင်များဖြစ်လွယ် သောကြောင့် ၎င်းတို့အား ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပေးရန်နှင့် ကူညီပံ့ပိုးပေးရန်လိုအပ် ကြောင်းကို အလေးအနက်ထားကြပါကြောင်း၊
- လူကုန်ကူးမှုများတွင် ဂိုဏ်းဖွဲ့ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများသာမက သာမန်ပြည်သူများပါ ပါဝင် ပတ်သက်နေသည်ကို စိုးရိမ်ပူပန်မိကြပါကြောင်း၊
- လူကုန်ကူးခြင်းခံရသည့် သားကောင်များအတွက် တရားမျှတ လုံခြုံမှုပေးနိုင်ရန်အတွက် သော်လည်းကောင်း၊ လူကုန်ကူးသူများနှင့် ဤလုပ်ငန်းမှ အမြတ်အစွန်းရရှိနေသူအားလုံး အား ဥပဒေဖြင့်အရေးယူမှုမှ ကင်းလွတ်မှုမရှိစေရေးအတွက်သော်လည်းကောင်း အာမခံ နိုင်မည့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာတရားစီရင်ရေးစနစ်တစ်ရပ် ဖြစ်ထွန်းလာစေရန် အားသစ်လောင်း ပေးဖို့လိုအပ်ကြောင်းကို အသိအမှတ်ပြုပါကြောင်း၊
- လူကုန်ကူးသူများ၏ပိုင်ဆိုင်မှုများကို တားမြစ်ခြင်း၊ သိမ်းဆည်းခြင်းနှင့် ယင်းတို့ကို လူကုန် ကူးခံရသူများအကျိုးအတွက် ပြန်လည်အသုံးချခြင်းများအပါအဝင် လူကုန်ကူးသူများ အတွက် ပြစ်မှုနှင့်ဆီလျော်ကိုက်ညီသည့် ထိရောက်ဟန့်တားသောပြစ်ဒဏ်များချမှတ်ရန် အရေးပါသည်ကို သတိမူမိကြပါကြောင်း၊
- လူကုန်ကူးသူများအား ခိုင်မာစွာတရားစွဲဆိုရေးနှင့် လူကုန်ကူးမှုကို အောင်မြင်စွာတိုက် ဖျက်နိုင်ရန် လူကုန်ကူးခြင်းခံရသူ(သားကောင်)များ၏ဆန္ဒအလျောက် ပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင်ရွက်မှု၏ အရေးပါအရာရောက်မှုကို အသိအမှတ်ပြုကြပါကြောင်း၊

- ကြိုတင်ကာကွယ်ခြင်း၊ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ တရားစွဲဆိုအရေးယူခြင်း၊ ကယ်ဆယ်ခြင်း၊ ပြန်လည်လက်ခံခြင်း၊ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ပိုမိုထိရောက်ခိုင်မာသော ပြစ်မှုဆိုင်ရာတရားစီရင်ရေးဖြစ်ထွန်းအောင် ကူညီပံ့ပိုးပေးခြင်းကိစ္စများတွင် လူကုန်ကူးခံရသူများအား အကူအညီပေးရေးအဖွဲ့အစည်းများ (Victim Support Agencies:VSA)သည် အရေးပါသောအခန်းကဏ္ဍမှပါဝင်လျက်ရှိကြောင်းကို အသိအမှတ်ပြုကြပါကြောင်း၊
- နားလည်မှုစာချုပ်ချုပ်ဆိုမှု အသိအမှတ်ပြုထားသောသန္နိဋ္ဌာန်ချမှတ်ချက်များကို ပြည့်ပြည့်ဝဝ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန်အတွက် သက်ဆိုင်ရာအစိုးရများက မိမိတို့တစ်နိုင်ငံတည်းဖြစ်စေ၊ အခြားနိုင်ငံများနှင့်ပူးပေါင်း၍ဖြစ်စေ မိမိတို့အစွမ်းဆောင်နိုင်ဆုံး စွမ်းအားစုများဖြင့် အပြည့်အဝ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်သွားရမည်ဖြစ်ကြောင်းကို အသိအမှတ်ပြုကြပါကြောင်း၊
- လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာကမ္ဘာ့ကြေညာစာတမ်းနှင့် အထူးသဖြင့် ယင်းကြေညာစာတမ်း၏ ပုဒ်မ ၄ တွင် ဖော်ပြသည့်အတိုင်း “မည်သူ တစ်ဦးတစ်ယောက်ကိုမျှ ကျေးကျွန်ပြုခြင်း၊ ကျွန်ကဲ့သို့သဘောထားခြင်းမပြုစေရ၊ ကျွန်ရောင်းကျွန်ဝယ်ပြုခြင်းကို မည်သည့်ပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့်ဖြစ်စေ ခွင့်မပြုရဆိုသည့်ပြဋ္ဌာန်းချက်ကို ထပ်လောင်းအသိအမှတ်ပြုပါကြောင်း၊
- လူကုန်ကူးခြင်း၊ ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းနှင့်သက်ဆိုင်သော အောက်ဖော်ပြပါအပြည်ပြည်ဆိုင်ရာစာချုပ်များတွင် ပါဝင်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည့် မဲခေါင်မြစ်ဝှမ်းဒေသအတွင်းရှိနိုင်ငံများအား ချီးကျူးပါကြောင်းနှင့် ထိုစာချုပ်များတွင် ဝင်ရောက်ခြင်းမရှိကြသေးသည့် နိုင်ငံများကိုလည်း အမြန်ဆုံးဝင်ရောက်ကြရန် တိုက်တွန်းအားပေးပါကြောင်း-
 - (က) နိုင်ငံဖြတ်ကျော်မှုခင်းများတိုက်ဖျက်ရေးဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂကွန်ဗင်းရှင်းနှင့် အမျိုးသမီးနှင့် ကလေးငယ်များအထူးပြုသောလူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးဆိုင်ရာ နောက်ဆက်တွဲစာချုပ်၊
 - (ခ) အမျိုးသမီးများအား နည်းမျိုးစုံဖြင့် ခွဲခြားမှုပျောက်ရေးဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂကွန်ဗင်းရှင်း (CEDAW)၊
 - (ဂ) ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာကုလသမဂ္ဂကွန်ဗင်းရှင်း(CRC)နှင့် ကလေးသူငယ်များအားရောင်းချခြင်း၊ ပြည့်တန်ဆာပြုခြင်းနှင့် ညစ်ညမ်းမိတ်ပုံများဆိုင်ရာ နောက်ဆက်တွဲစာချုပ်နှင့်၊ ကလေးသူငယ်များအား လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲများတွင် ထည့်သွင်းအသုံးပြုခြင်းဆိုင်ရာ နောက်ဆက်တွဲစာချုပ်၊
 - (ဃ) အတင်းအဓမ္မခိုင်းစေခြင်းဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် အတင်းအဓမ္မခိုင်းစေခြင်းကို လုံးဝပယ်ဖျက်ခြင်းဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်များပါရှိသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအလုပ်သမားအဖွဲ့ချုပ် (ILO) ကွန်ဗင်းရှင်း (၂၉ နှင့် ၁၀၅)၊
 - (င) ကလေးသူငယ်များအား အဆိုးရွားဆုံးပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့် ခိုင်းစေခြင်းမှ တားမြစ်ခြင်းဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်ပါရှိသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအလုပ်သမားအဖွဲ့ချုပ် (ILO) ကွန်ဗင်းရှင်း (၁၈၂)၊
- ကုလသမဂ္ဂလူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ မဟာမင်းကြီးရုံး (UNHCHR)မှ ကုလသမဂ္ဂစီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးကောင်စီသို့ ၂၀၀၂ ခုနှစ်တွင် တင်သွင်းသည့်အစီရင်ခံစာတွင်ပါရှိသော လူ့အခွင့်အရေးနှင့် လူကုန်ကူးခြင်းဆိုင်ရာမူဝါဒများနှင့်လမ်းညွှန်ချက်များ၏အရေးပါမှုကို ထပ်လောင်း၍ အတည်ပြုကြပါကြောင်း၊
- လက်ရှိဆောင်ရွက်နေသည့် ဒေသအတွင်း လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးဆိုင်ရာ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် သန္နိဋ္ဌာန်ချထားမှုများကို ထပ်လောင်း၍ အတည်ပြုကြပါကြောင်း၊

- ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံတို့အကြားချုပ်ဆိုခဲ့သည့် ကလေးသူငယ်နှင့်အမျိုးသမီးအား လူကုန်ကူးမှုပျောက်ရေးနှင့် လူကုန်ကူးခြင်းခံရသူများအား အကူအညီပေးရေးဆိုင်ရာ နှစ်နိုင်ငံပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုသဘောတူစာချုပ်မှာ ရှေ့ဆောင်လမ်းပြသဖွယ်ဖြစ်သည်ကို ကြိုဆိုပါကြောင်းနှင့် မဲခေါင်မြစ်ဝှမ်းဒေသတွင် အလားတူသဘောတူစာချုပ်များ ပေါ်ထွန်းလာရေးအတွက် ကြိုးပမ်းမှုမှန်သမျှကို ကြိုဆိုပါကြောင်း၊
- ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် ကမ္ဘောဒီးယား၊ လာအို၊ မြန်မာနိုင်ငံတို့ အသီးသီးအကြားချုပ်ဆိုထားသည့် အလုပ်သမားများခန့်ထားမှုဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး နားလည်မှုစာချုပ်လွှာကဲ့သို့သော လုံခြုံစည်းကမ်းကျနသည့် ရွှေ့ပြောင်းသွားလာနေထိုင်မှုကို တိုးတက်ဖြစ်ပေါ်စေခြင်းအားဖြင့် လူကုန်ကူးမှုကိုဖြစ်ပေါ်စေသည့် တရားမဝင်ရွှေ့ပြောင်းသွားလာနေထိုင်မှုကို လျော့နည်းကျဆင်းစေလျှင်ရှိသည့် နှစ်နိုင်ငံသဘောတူစာချုပ်များ၏ အရေးပါမှုကို ကြိုဆိုပါကြောင်း၊
- ဤနားလည်မှုစာချုပ်လွှာသည် လူကုန်ကူးမှုပူးပေါင်းတိုက်ဖျက်ရေးအတွက် ကျွန်ုပ်တို့နိုင်ငံအစိုးရများ၏မူဝါဒအရ လိုလားဆန္ဒရှိမှုကို အပြည့်အဝထင်ဟပ်ပေါ်လွင်စေပါကြောင်း၊
- မိမိတို့မဲခေါင်မြစ်ဝှမ်းနိုင်ငံများအပြင် လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးအတွက် အခြားနိုင်ငံများအနေဖြင့် လက်တွဲဆောင်ရွက်စေရန်ကို ဖိတ်ခေါ်ပါကြောင်း၊

သို့ပါ၍ အောက်ဖော်ပြပါ လုပ်ငန်းစဉ်များကို အကောင်အထည်ဖော်ရေးအတွက် တည်ကြည်လေးနက်စွာ သန့်ဋ္ဌာန်ချထားကြပါသည်။

၁။ မူဝါဒနှင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကဏ္ဍ (နိုင်ငံအတွင်းနှင့်နိုင်ငံတကာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု)

- (က) အမျိုးသမီးနှင့်ကလေးငယ်များအထူးပြုလူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးဆိုင်ရာ နောက်ဆက်တွဲသဘောတူစာချုပ်တွင်ပါရှိသော လူကုန်ကူးမှု၏ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်ကို အသုံးပြုရန် တိုက်တွန်းအားပေးရေး၊
- (ခ) လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးဆိုင်ရာ အမျိုးသားအဆင့် စီမံကိန်းများတိုးတက် အကောင်အထည်ဖော်ရေး၊
- (ဂ) လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးဆိုင်ရာအမျိုးသားစီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်ရေးနှင့် အခြားတားဆီးကာကွယ်ရေး လုပ်ငန်းများကို ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် အမျိုးသားအဆင့်ကော်မတီနှင့် ကဏ္ဍအလိုက်ကော်မတီများ ဘက်စုံကဏ္ဍစုံတွင် ဖွဲ့စည်းထူထောင်ရေး၊
- (ဃ) ဒေသတွင်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် သတင်းဖလှယ်မှုတိုးမြှင့်နိုင်ရန် ယန္တရားများဖန်တီးရေးနှင့် လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေး အမျိုးသားအဆင့်ဆက်သွယ်မှုဗဟိုဌာန (National Focal point) များ သတ်မှတ်ရေး၊
- (င) နှစ်နိုင်ငံနှင့် နိုင်ငံအများ သဘောတူစာချုပ်များဖြင့် ဒေသအတွင်း လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ရေး၊
- (စ) လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးအတွက် အစိုးရများ၊ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းအချင်းချင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုတိုးတက်ခိုင်မာရေး၊

၂။ ဥပဒေပြုရေး၊ တားဆီးနှိမ်နင်းရေးနှင့် တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ ကဏ္ဍ

- (က) လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးအတွက် သင့်လျော်သောဥပဒေကို အမြန်ဆုံး ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းရေး၊
- (ခ) စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်း၊ တရားစွဲဆိုခြင်းနှင့် တရားစီရင်ခြင်းလုပ်ငန်းများ တိုးမြှင့်နိုင်ရေးနှင့် မည်သို့သောပုဂ္ဂိုလ်များသည် လူကုန်ကူးခံရသူများဖြစ်သည်ဆိုသည်ကို လျင်မြန်မှန်ကန်စွာ သိမြင်ဖော်ထုတ်နိုင်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာတာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များအား သင်တန်းများပေးခြင်းနှင့် သင့်တော်သောလမ်းညွှန်မှုများ ပြဋ္ဌာန်းပေးရေး၊
- (ဂ) လူကုန်ကူးမှုကျူးလွန်သည့် တရားခံများအား ပြည်တွင်းဥပဒေနှင့်အညီ စုံစမ်းခြင်း၊ ဖမ်းဆီးခြင်း၊ တရားစွဲဆိုခြင်းနှင့် ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရေး၊
- (ဃ) လူကုန်ကူးခြင်းခံရသူများအား ဥပဒေဆိုင်ရာအကူအညီပေးခြင်းနှင့် ၎င်းတို့နားလည်သော ဘာသာစကားဖြင့် သတင်းအချက်အလက်များပေးနိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ရေး၊
- (င) လူကုန်ကူးသူများ ဥပဒေဖြင့်အရေးယူခံရခြင်းမှကင်းလွတ်နိုင်သည့် အခွင့်အရေးမရရှိရေးနှင့် လူကုန်ကူးခံရသူ(သားကောင်)များ တရားမျှတမှုခံစားစေရေးအတွက် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ တရားစီရင်ရေးစနစ်တွင် လက်တွေ့ကျပြီး ထိရောက်စွာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး၊
- (စ) လူကုန်ကူးမှုကို ပြစ်မှုဆိုင်ရာတရားစီရင်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်ဖြင့် တိုက်ဖျက်နိုင်ရေးအတွက် မဲခေါင်ဒေသအတွင်းရှိနိုင်ငံများအကြား တားဆီးနှိမ်နင်းရေးအဖွဲ့အချင်းချင်း နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ရေး၊
- (ဆ) လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေး စွမ်းရည်မြှင့်တင်ရေးအတွက် တားဆီးနှိမ်နင်းရေးအဖွဲ့အစည်းများကို လိုအပ်သည့်လူအင်အားနှင့်ရန်ပုံငွေများ ဖြည့်တင်းထောက်ပံ့ရေး၊
- (ဇ) တရားစီရင်ရေးကိစ္စရပ်များတွင် အပြန်အလှန်အကူအညီပေးနိုင်ရေးအတွက် မဲခေါင်ဒေသအတွင်းနိုင်ငံများအကြား နှစ်နိုင်ငံ သို့မဟုတ် နိုင်ငံများအချင်းချင်းသဘောတူစာချုပ်များ အကောင်အထည်ဖော်ရေး၊

၃။ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး၊ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့် ပြန်လည်ပေါင်းစည်းရေးကဏ္ဍ

- (က) လူကုန်ကူးမှုခံရသူ (သားကောင်)များနှင့်ပတ်သက်သည့် လုပ်ငန်းကိစ္စတိုင်းတွင် လိင်ကွဲပြားမှု၊ ကလေးသူငယ်ပြစ်မှုတို့နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အလေးထားထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး အထူးဂရုပြုဆောင်ရွက်ရေး၊
- (ခ) လူကုန်ကူးခံရသူ(သားကောင်)များအား တားဆီးနှိမ်နင်းရေးအဖွဲ့အစည်းများမှ ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်မှုမပြုစေရေး၊
- (ဂ) လူကုန်ကူးခံရသူ (သားကောင်)များအား နေရာထိုင်ခင်း၊ သင့်တင့်သောရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ စိတ်ပိုင်း-လူမှုဆိုင်ရာ၊ ဥပဒေရေးရာ၊ ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာကူညီထောက်ပံ့မှုများ ပေးရေး၊
- (ဃ) လူကုန်ကူးခံရသူ (သားကောင်)အဖြစ် ကျရောက်ခံခဲ့ရသူများအား ကာကွယ်ထောက်ပံ့ရေး မူဝါဒနှင့် ယန္တရားများအား သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းရေး၊
- (င) လူကုန်ကူးခံရသူများအား ထိရောက်သောကူညီမှုပေးနိုင်ရန် ကောင်စစ်ဝန်ရုံးများနှင့် သံရုံးများ၏စွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်ပေးရေး၊

- (စ) လူကုန်ကူးခံရသူများ နေရပ်သို့ လုံခြုံစိတ်ချကောင်းမွန်စွာ ပြန်လည်ရောက်ရှိနိုင်ရေး အတွက် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအား တိုးမြှင့်ပေးရေး၊
- (ဆ) လူကုန်ကူးခံရသူများအား စနစ်တကျပြန်လည်ထူထောင်ပေးနိုင်ရေးနှင့် ထပ်မံ၍ လူကုန် ကူးခြင်းမခံရရေးအတွက် အတူတကွ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး၊

၄။ ကြိုတင်ကာကွယ်ရေးကဏ္ဍ

- (က) ဆင်းရဲမှုလျော့ချရေး အစီအစဉ်များချမှတ်ခြင်း၊ စီးပွားရေးအခွင့်အလမ်းများ ဖော်ထုတ် ပေးခြင်း၊ ပညာသင်ကြားမှုအခွင့်အရေးများဖန်တီးပေးခြင်းနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုသင်တန်းများ ပေးခြင်း၊ မွေးစာရင်းအစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာစာရွက်စာတမ်းများစီစဉ်ပေးခြင်းများ အပါအဝင် ရပ်တည်ရန်ခက်ခဲသောအခြေအနေများ လျော့နည်းပပျောက်ရေးစီမံချက်များ ပြဌာန်းရေး၊
- (ခ) လူကုန်ကူးခံရမှု ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရှိသူများအား ဆောလျင်စွာဖော်ထုတ်နိုင်ရေးအတွက် လိုအပ် သည့် စောင့်ကြည့်အဖွဲ့အစည်းများနှင့်လူထုအား ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးအစီအစဉ်များ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မှုကိုအားပေးရေး၊
- (ဂ) လူကုန်ကူးခြင်း၏အန္တရာယ်နှင့် ဆိုးကျိုးများအပြင် လူကုန်ကူးခြင်းခံရသူများအား အကူ အညီပေးရေးဆိုင်ရာသတင်းအချက်အလက်များကို အများပြည်သူတို့သိရှိနိုင်စေရန် လူထု အတွင်း ဟောပြောပွဲများပြုလုပ်ခြင်း၊ ပညာပေးခြင်းအပါအဝင် လူထုအသိပညာပေးရေး လုပ်ငန်းများကို နေရာအနှံ့တွင် တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ရေး၊
- (ဃ) အဆင့်အတန်းခွဲခြားမှုမရှိရေးနှင့် တန်းတူညီမျှမှု မူဝါဒများကိုအခြေခံသော လုပ်သားရေး ရာဥပဒေများကို လိုက်နာစေရေး၊
- (င) မဲခေါင်မြစ်ဝှမ်းဒေသ မဟုတ်သောနိုင်ငံများအပါအဝင် ဆိုက်ရောက်ရာနိုင်ငံများအနေဖြင့် လူကုန်ကူးမှုလိုအပ်ချက်ကို တိုးပွားစေသော လူကုန်ကူးခံရသူများ၏လုပ်အားကို ခေါင်းပုံ ဖြတ်လက်ခံထားမှုများကို ပြည်တွင်းဥပဒေများဖြင့် ထိရောက်စွာတားဆီးနှိမ်နင်းခြင်း ဖြင့် လူကုန်ကူးမှုများအားလျော့ချရေးနှင့် အမျိုးသမီးနှင့်ကလေးများအား လူကုန်ကူးသည့် ပြစ်မှုများအား တားဆီးနှိမ်နင်းရာ၌ အပြန်အလှန်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ကြရေး၊
- (စ) လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပုဂ္ဂလိကအခန်းကဏ္ဍများ အထူးသဖြင့် ခရီး သွားလုပ်ငန်းနှင့် ဖျော်ဖြေရေးလုပ်ငန်းများအနေဖြင့် တက်ကြွစွာပူးပေါင်းပါဝင်စေရေး၊

၅။ ဤနားလည်မှုစာချွန်လွှာကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့်ကြပ်မတ်ခြင်းနှင့် သုံးသပ်အကဲ ဖြတ်ခြင်းဆိုင်ရာကဏ္ဍ

- (က) လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးဆိုင်ရာ ဒေသခွဲအတွင်းကနဦးလုပ်ငန်းစီမံချက် (၂၀၀၅-၂၀၀၇) ကိုရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဤစီမံချက်ကို အပြည့်အဝ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရေးအတွက် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ရေး၊
- (ခ) လူကုန်ကူးမှုဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များစုဆောင်းမှု ဆန်းစစ်သုံးသပ်မှုတို့အတွက် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများရေးဆွဲရေးနှင့် မှန်ကန်တိကျပြီး လတ်တလောကျသည့် သုတေသန လုပ်ငန်းအတွေ့အကြုံနှင့် ဆန်းစစ်သုံးသပ်ချက်များကိုအခြေခံသည့် လူကုန်ကူးမှုဆိုင်ရာ မဟာဗျူဟာများချမှတ်နိုင်ရေး၊

- (ဂ) အဆင့်မြင့်အရာရှိကြီးများ၏ နှစ်စဉ်အစည်းအဝေးများအပါအဝင် ဤနားလည်မှုစာချွန်လွှာနှင့်ပတ်သက်၍ နိုင်ငံအသီးသီး၏ အကောင်အထည်ဖော်မှုအခြေအနေအား သုံးသပ်အကဲဖြတ်ရာတွင် လိုအပ်သည့်စောင့်ကြည့်ကြပ်မတ်ရေးဆိုင်ရာ စနစ်တည်ထောင်ရေး၊
- (ဃ) ၂၀၀၇ ခုနှစ် နှောင်းပိုင်းတွင်ကျင်းပမည့် မဲခေါင်မြစ်ဝှမ်းဒေသနိုင်ငံများ ဝန်ကြီးအဆင့်အစည်းအဝေးတွင် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နေသည့် လုပ်ငန်းစီမံချက်ကို လေ့လာသုံးသပ်ရေးနှင့် ဒေသခွဲစီမံကိန်းအသစ် ချမှတ်ပြဋ္ဌာန်းရေး၊
- (င) COMMIT အတွင်းရေးမှူးအဖွဲ့တာဝန်ယူထားသည့် UNIAP နှင့်အခြားမိတ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် နိုင်ငံအသီးသီး၌ အထူးလုပ်ငန်းအဖွဲ့ (Task Force) တစ်ဖွဲ့စီ တည်ထောင်ရေး၊
- (စ) မကြာမီပြဋ္ဌာန်းမည့် လုပ်ငန်းစီမံချက်နှင့်တကွ ဤနားလည်မှုစာချွန်လွှာပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ အကောင်အထည်ဖော်ရေးအပါအဝင် မဲခေါင်မြစ်ဝှမ်းဒေသနိုင်ငံများ၏ လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ချက်များကို ငွေကြေး၊ ပစ္စည်း၊ နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ အကူအညီပေးနိုင်ရေးအတွက် ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံများ၊ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပုဂ္ဂလိကများထံမှ ကူညီထောက်ပံ့မှုများ ဖိတ်ခေါ်ရေး၊
- (ဆ) နားလည်မှုစာချွန်လွှာကို အနာဂါတ်တွင် ပြင်ဆင်ရန်လိုအပ်လာပါက ပြင်ဆင်နိုင်ရေးအတွက် အောက်ပါလုပ်ငန်းစဉ်များအား ချမှတ်ထားရှိပါသည်-
 - (၁) လက်မှတ်ရေးထိုးထားသော ၆ နိုင်ငံအနက်မှ ၄ နိုင်ငံအစိုးရများမှ MoU အား ပြင်ဆင်သင့်သည်ဟုယူဆလျှင် အတွင်းရေးမှူးအဖွဲ့ထံ စာဖြင့်အကြောင်းကြားရမည်ဖြစ်ပြီး အတွင်းရေးမှူးအဖွဲ့မှ နှစ်ဦးနှစ်ဖက်အဆင်ပြေချောမွေ့အောင် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်သွားရမည်။
 - (၂) MoU ကို ပြင်ဆင်လိုကြောင်း ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲလိုသောအချက်များကို အဆိုပြုတင်ပြရမည်။
 - (၃) MoU ၏ ပြင်ဆင်ချက်တစ်စုံတစ်ခုအား အဖွဲ့ဝင် ၆ နိုင်ငံစလုံးမှ တစ်ညီတစ်ညွတ်တည်း သဘောတူရမည့်အပြင် နိုင်ငံအသီးသီးမှအတည်ပြုကြောင်း အတွင်းရေးမှူးအဖွဲ့သို့ စာဖြင့်အကြောင်းကြားရမည်။